

INSTYTUT SLAWISTYKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Warszawa, 20 maja 2019 roku

Ministerstwo
Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Hoża 20
00-529 Warszawa

Prezes Polskiej Akademii Nauk
prof. dr hab. Jerzy Duszyński
Pl. Defilad 1
00-901 Warszawa

Opinia Prezydium Rady Naukowej Instytutu Slawistyki PAN w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw

Przedstawiony do konsultacji projekt *ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw* wychodzi z założenia o braku precyzyjnego nadzoru nad jednostkami naukowymi PAN i relacji między władzami PAN a dyrektorami instytutów PAN. Jako argument przytacza się wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli przeprowadzonej w PAN i pięciu Instytutach. Fałszywy z perspektywy zakończonych postępowań sądowych pretekst posłużył sformułowaniu propozycji daleko idących zmian na rzecz wzmocnienia nadzoru Prezesa nad instytutami PAN, szczególnie w zakresie realizacji zadań statutowych instytutów oraz prawidłowości wydatkowania środków publicznych.

Zdecydowany sprzeciw budzi przyjęta w projekcie ustawy koncentracja tak szerokich uprawnień w rękach Prezesa PAN. Oznacza ona faktyczne pozbawienie znaczenia kolegialnych organów statutowych Polskiej Akademii Nauk (np. rad naukowych instytutów, rad kuratorów przy Wydziałach, którym odebrane zostaną kompetencje wyznaczania audytorów przeprowadzających okresową ocenę instytutów, Art. 28, ust. 4 pkt 1 wg proponowanego brzmienia). Stanowiące założenie projektu ustawy dążenia centralizacyjne stwarzają poważne zagrożenie dla autonomii badań naukowych w instytutach; programy naukowe miałyby bowiem być kontrolowane pod względem merytorycznym nie jak dotąd przez autonomiczne rady naukowe instytutów (które w istocie rzeczy stracą możliwość kształtowania programów badań w instytutach), ale przez powoływane *ad hoc* przez Prezesa PAN zewnętrzne ciała opiniodawcze. Byłoby to powrotem do skompromitowanych praktyk z okresu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Niepokój budzi także nowe brzmienie Art. 83, dotyczącego możliwości komercjalizacji wyników badań. Dotąd organem kontrolującym zakładanie spółek był Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, który miał 30 dni na decyzję.

Obecnie w myśl proponowanych zmian funkcję tę ma przejąć Prezes PAN, któremu na decyzję pozostawia się 45 dni. Obawiamy się, że doprowadzi do faktycznej likwidacji samodzielności instytutów Polskiej Akademii Nauk.

Poprzeć natomiast należy zapisać Art. 91a zrównującego uposażenie pracowników PAN z uposażeniem pracowników szkół wyższych, ale wyłącznie z tym zastrzeżeniem, że w tym samym artykule zapisane zostaną gwarancje przekazywania przez Ministerstwo instytutom PAN subwencji powiększonej o kwotę, która pokryje te zadekretowane przez ustawę wydatki. W przeciwnym wypadku nałożenie na instytuty obowiązku wypłaty świadczeń przekraczających ich budżety zmusi dyrektorów do naruszenia dyscypliny budżetowej i zasady racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, w związku z czym doprowadzi do szybkiego bankructwa instytutów, a ich dyrektorów narazi na odpowiedzialność za złamanie nowego prawa (w przypadku nierealizowania Art. 91a) albo za złamanie dyscypliny finansów publicznych (w przypadku jego realizacji). W związku z tym Art. 91a powinien uzyskać następujące brzmienie:

„Art. 91a. 1. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w jednostce naukowej Akademii dla pracownika naukowego nie może być niższa niż 50% wynagrodzenia określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, z tym że dla:

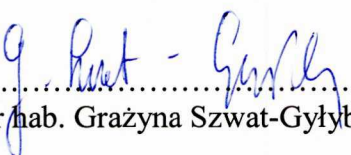
- 1) profesora – wynosi nie mniej niż 100%,
- 2) profesora instytutu – wynosi nie mniej niż 83%,
- 3) adiunkta – wynosi nie mniej niż 73% - tego wynagrodzenia.

2. Ministerstwo właściwe dla szkolnictwa wyższego i nauki zapewnia subwencję dla instytutów stosownie do wzrostu wydatków związanych z realizacją ust. 1”.

Popieramy również dodanie do Art. 94 ust. 1a, w myśl którego działalność podejmowana w ramach etatu naukowego jest automatycznie uznawana za działalność twórczą o charakterze indywidualnym.

.....
dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

PRZEWODNICZĄCY
RADY NAUKOWEJ
Instytutu Sławiastyki PAN

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

.....
dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybow, prof. IS PAN

Do wiadomości:

Dyrektor Instytutu Sławiastyki PAN
Prof. dr hab. Anna Zielińska